

WILLINGNESS TO PAY AN ENTRANCE FEE FOR CHAO SAM PHRAYA NATIONAL MUSEUM

Pongchanok KOJARANONT¹ and Watcharapong RATISUKPIMOL¹

1 Faculty of Economics, Chulalongkorn University, Thailand; Watcharapong.r@Chula.ac.th
(Corresponding Author)

ARTICLE HISTORY

Received: 3 November 2025

Revised: 17 November 2025

Published: 2 December 2025

ABSTRACT

The objective of this research is to assess the willingness to pay an entrance fee for Chao Sam Phraya National Museum of Thai tourists. The sample size is 514 Thai tourists (Age is more than or equal to 18 years old). Close-ended CVM questionnaire are used to collect the data and the Tobit model is used to analyze their willingness to pay with maximum likelihood estimation as well as other influencing factors from the sample. By using accidental random sampling, the results of the study revealed that: 1) factors influencing their willingness to pay were age, occupation, income, distance between museum and tourists' residence, and frequency of visitation. 2) Thai tourists who visited Chao Sam Phraya National Museum have willingness to pay 48.28 Baht/person. 3) The average level of satisfaction is 4.53 out of 5, which is in the "very satisfaction" level. Tourists mention that museum facilities should be improved to impress tourists. The information from this study can be used assess the value of developing the Chao Sam Phraya National Museum by the government or related businesses.

Keywords: Willingness to Pay, Chao Sam Phraya National Museum, Heritage Tourism

CITATION INFORMATION: Kojaranont, P., & Ratisukpimol, W. (2025). Willingness to Pay an Entrance Fee for Chao Sam Phraya National Museum. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 3(12), 5

ความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อเข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา

พงษ์ชนก โคจรานนท์¹ และ วัชรพงศ์ รติสุขพิมล¹

1 คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; Watcharapong.r@Chula.ac.th (ผู้ประพันธ์บทความ)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อเข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา ของนักท่องเที่ยวชาวไทยและปัจจัยที่มีผลต่อความเต็มใจที่จะจ่ายของนักท่องเที่ยวที่เข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่ได้มาโดยการเลือกตัวอย่างแบบบังเอิญจำนวน 514 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามโดยวิธีการประเมินมูลค่าภายใต้สถานการณ์สมมติด้วยแบบจำลองโทบิต ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่มีผลต่อความเต็มใจที่จะจ่ายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อายุ อาชีพ รายได้ และจำนวนครั้งในการท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์โดยเฉลี่ยต่อปีของนักท่องเที่ยว รวมทั้งระยะทางระหว่างพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยากับที่อยู่อาศัยของนักท่องเที่ยว 2) ค่าเฉลี่ยของความเต็มใจที่จะจ่ายมีค่าเท่ากับ 48.28 บาทต่อคน 3) ความพึงพอใจต่อนิทรรศการและการให้บริการเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 หรืออยู่ในระดับมากที่สุด โดยนักท่องเที่ยวเห็นว่าสิ่งอำนวยความสะดวกของพิพิธภัณฑ์ควรได้รับการปรับปรุงมากที่สุด เช่น สถานที่จอดรถ เป็นต้น โดยข้อมูลที่ได้จากการวิจัยสามารถใช้ประกอบการประเมินความคุ้มค่าในการพัฒนาพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา ของภาครัฐหรือในกิจการที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะประเด็นการปรับปรุงพิพิธภัณฑ์

คำสำคัญ: ความเต็มใจที่จะจ่าย, พิพิธภัณฑ์, การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ข้อมูลการอ้างอิง: พงษ์ชนก โคจรานนท์ และ วัชรพงศ์ รติสุขพิมล. (2568). ความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อเข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 3(12), 5

บทนำ

พิพิธภัณฑ์ (Museum) ตามคำนิยามของสภาการพิพิธภัณฑ์ระหว่างชาติ (International Council of Museum: ICOM) หมายถึง องค์การที่ไม่แสวงหาผลกำไรที่เปิดเป็นสถานที่สาธารณะ และเป็นสถาบันถาวรที่ให้บริการแก่สังคมและมีส่วนในการพัฒนาสังคม โดยมีหน้าที่หลัก 5 ประการ ได้แก่ 1) รวบรวม 2) พิทักษ์รักษา 3) ค้นคว้าวิจัย 4) เผยแพร่ความรู้ และ 5) จัดแสดงวัตถุอันเป็นหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ (ตรงใจ หุตงกูร, 2547) ซึ่งประเทศไทยมีพิพิธภัณฑ์รวมทั้งสิ้น 971 แห่ง โดยพบว่า มีพิพิธภัณฑ์ 43 แห่ง ที่บริหารโดยกรมศิลปากร เรียกว่า “พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ” (National Museum) (ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร, 2567) อ้างอิงจากพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ.2504 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 มาตรา 25 และมาตรา 26 กำหนดให้พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเป็นสถานที่เก็บรักษาโบราณวัตถุและศิลปวัตถุอันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินและอยู่ในความดูแลของกรมศิลปากร และหนึ่งในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่มีความสำคัญต่อการโบราณคดีของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา คือ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา เนื่องจากจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีประวัติศาสตร์อันยาวนานทำให้มีโบราณสถานและโบราณวัตถุที่ต้องได้รับการบูรณะ พิทักษ์และรักษาจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์ล้นหลามขุดกรุวัดราชบูรณะ พ.ศ.2499 ทำให้กรมศิลปากร ณ ขณะนั้นดำเนินการขุดค้นทางโบราณอย่างจริงจัง (โรม บุนนาค, 2561) จึงได้มีการก่อสร้างพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา เพื่อเก็บรวบรวมวัตถุโบราณที่ขุดค้นได้และเปิดให้บริการเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ.2504 ปัจจุบัน (พ.ศ.2568) พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา เป็นหนึ่งในแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยเมื่อพิจารณาจำนวนนักท่องเที่ยวเมื่อ พ.ศ.2566 พบว่า มีนักท่องเที่ยวชาวไทยเข้าชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา จำนวน 54,881 คน นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ จำนวน 8,779 คน ซึ่งเพิ่มขึ้น 3.85 และ 7.17 เท่าของจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศเมื่อ พ.ศ.2565 ตามลำดับ (กรมศิลปากร, 2567)

จากข้อมูลข้างต้นทำให้เห็นได้ว่า พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบกับวันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ.2565 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา เปิดอาคารจัดแสดงและนิทรรศการใหม่ คือ นิทรรศการเครื่องทองอยุธยาให้เข้าชม ยิ่งทำให้พิพิธภัณฑ์เป็นสถานที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศมากขึ้น จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญในการศึกษาเรื่อง “ความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อเข้าชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา” โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาความเต็มใจที่จะจ่ายของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเข้าชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา และ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความเต็มใจที่จะจ่ายของนักท่องเที่ยวที่เข้าชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมูลค่าที่ประเมินได้จากการศึกษาชิ้นนี้จะเป็นหนึ่งในข้อมูลที่สามารถใช้ในการประกอบการประเมินความคุ้มค่าในการพัฒนาหรือลงทุนเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา ของภาครัฐรวมทั้งผู้ประกอบการให้บริการในพื้นที่หรือในกิจการที่เกี่ยวข้องเพื่อการตัดสินใจในเชิงเศรษฐศาสตร์ต่อไป

การทบทวนวรรณกรรม

สินค้าสาธารณะ (Public Goods) หมายถึง สินค้าหรือบริการที่กลไกตลาดทำงานไม่มีประสิทธิภาพในการจัดสรรสินค้าหรือบริการ โดยสินค้าสาธารณะจะมีคุณลักษณะสำคัญ 2 ประการ ได้แก่ 1) การบริโภคของบุคคลหนึ่งไม่สามารถกีดกันการบริโภคของอีกบุคคลหนึ่งได้ (Nonrival in Consumption) และ 2) บุคคลหนึ่งจะกีดกันไม่ให้อีกบุคคลหนึ่งร่วมบริโภคด้วยไม่ได้ (Non-exclusion) (ภราดร ปรีดาศักดิ์, 2556: 376) อย่างไรก็ตาม พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา บุคคลทุกคนสามารถได้รับประโยชน์จากพิพิธภัณฑ์ได้ (Nonrival in consumption) แต่เพื่อจะได้รับประโยชน์ดังกล่าว บุคคลต้องจ่ายค่าธรรมเนียมการเข้าชมหรือเข้าร่วมกิจกรรมใดๆ ที่ทางพิพิธภัณฑ์มีส่วนเกี่ยวข้อง บุคคลนั้นจึงจะได้รับ

ประโยชน์นั้น (Exclusion) ดังนั้นพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา เรียกได้ว่าเป็นสินค้ากึ่งสาธารณะ (Quasi-public goods)

ความเต็มใจที่จะจ่าย (Willingness to Pay: WTP) คือ ความเต็มใจของบุคคลในการจ่ายค่าสินค้าหรือบริการนั้น ซึ่งราคาที่บุคคลนั้นเต็มใจจ่ายเพื่อบริโภคสินค้าหรือบริการนั้นขึ้นอยู่กับการประเมินมูลค่าของสินค้าและบริการนั้นๆ (ภราดร ปรีดาศักดิ์, 2556) โดยการประมาณมูลค่า WTP สามารถกระทำได้ 2 วิธีใหญ่ ได้แก่ 1) การสอบถามความเต็มใจที่จะจ่ายโดยตรง (Direct Method) ด้วยวิธีการประเมินมูลค่าภายใต้สถานการณ์สมมติ (Contingent Valuation Method: CVM) และ 2) การสังเกตพฤติกรรมของผู้ตอบแบบสอบถาม (Indirect Method) ซึ่งในบทความนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้การสอบถามความเต็มใจที่จะจ่ายโดยตรง ด้วยวิธี CVM เนื่องจากวิธีการดังกล่าวสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการประเมินมูลค่าสินค้าหรือบริการที่ไม่มีตลาดรองรับ (Non-marketable goods) ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา ที่เป็นสินค้ากึ่งสาธารณะที่ไม่มีตลาดรองรับ (สันติ แสงเลิศไสว, 2565)

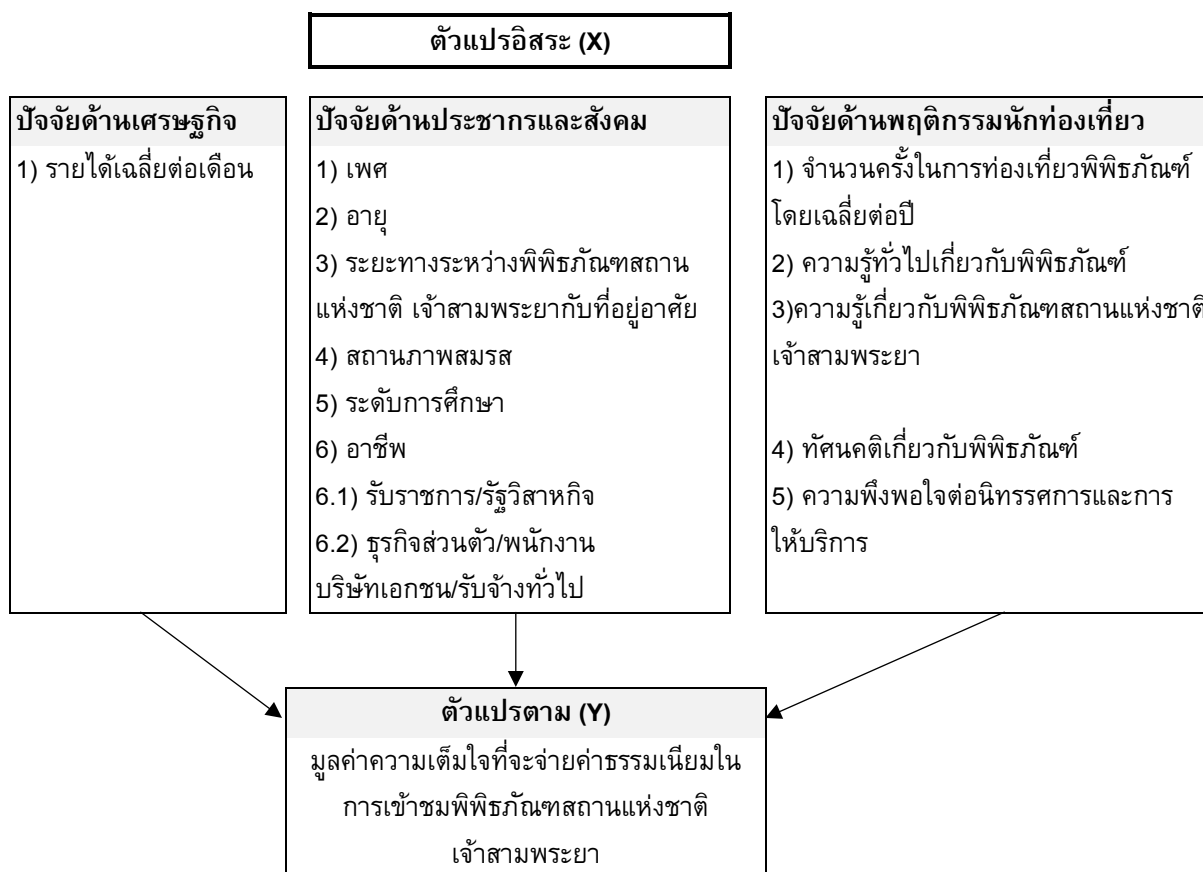
การประเมินมูลค่าภายใต้สถานการณ์สมมติ (Contingent Valuation Method: CVM) หมายถึง การประเมินค่า WTP ของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้าหรือบริการที่ได้รับผลกระทบประโยชน์สูงสุด โดยการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริโภคด้วยแบบสอบถาม เพื่อทราบถึงมูลค่าความพอใจที่ผู้บริโภคมีต่อสินค้าหรือบริการ และแบบสอบถามควรมีรายละเอียด (สมนึก เอื้อจิระพงษ์ และคณะ, 2560) ดังนี้ 1) รายละเอียดของสิ่งที่ต้องการประเมินค่า 2) คำถามที่ขอให้ผู้ตอบแสดงความเต็มใจที่จะจ่าย 3) คำถามเกี่ยวกับข้อมูลคุณลักษณะด้านเศรษฐกิจและสังคม (Socio-economic) เช่น เพศ อายุ รายได้ สถานภาพสมรส การศึกษา ฯลฯ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสมมติฐานที่ทดสอบ และประเภทของสิ่งที่ต้องการประเมินค่า นอกจากนี้การประเมินค่า WTP ด้วยวิธี CVM มีรูปแบบคำถาม 5 รูปแบบ ได้แก่ 1) คำถามปลายเปิด (Open-ended) 2) คำถามปลายปิดแบบถามครั้งเดียว (Single-bounded dichotomous choice) 3) คำถามปลายปิดแบบถามสองครั้ง (Double-bounded dichotomous choice) 4) เกมต่อรองราคา (Bidding Game) 5) คำถามแบบบัตรราคา (The Payment Card) เป็นต้น ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของ Munley (2018) ที่ศึกษาอุปสงค์ต่อพิพิธภัณฑสถานในกัลเวย์ (Galway City Museum) ด้วยการใช้ CVM สอบถามความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมการเข้าชมพิพิธภัณฑสถานด้วยคำถามปลายปิดแบบถามครั้งเดียว ชัชชล กมลรัตน์พล และ อุดมศักดิ์ ศิลประชาวรงค์ (2556) ที่ศึกษาการกำหนดค่าเข้าชมอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา ด้วยวิธี CVM สอบถามความเต็มใจที่จะจ่ายค่าเข้าชมด้วยคำถามปลายเปิดและใช้คำถามปลายปิดแบบถามครั้งเดียว Shalifi et al. (2018) ที่ศึกษาการตั้งราคาสองราคา (Dual pricing) กรณีศึกษาพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อิหร่าน (The National Museum of Iran) ด้วยการใช้ CVM สอบถามความเต็มใจที่จะจ่ายของประชาชนชาวอิหร่านและนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติด้วยคำถามปลายเปิด ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาสามารถนำมาช่วยในการกำหนดนโยบายและจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการต่างๆ ของพิพิธภัณฑสถานได้

ดังนั้น การศึกษาในครั้งนี้ จึงมุ่งที่จะหามูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมในการเข้าชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา ด้วยวิธี CVM โดยใช้คำถามปลายปิดแบบถามครั้งเดียวที่มีหลายตัวเลือก โดยสิ่งที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหรือลงทุนเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา ของภาครัฐ รวมทั้งผู้ประกอบการให้บริการในพื้นที่เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป

สมมติฐานการวิจัย

- 1) ปัจจัยด้านประชากร สังคม และเศรษฐกิจด้านเพศ อายุ ที่อยู่อาศัย สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับมูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อเข้าชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
- 2) ปัจจัยด้านพฤติกรรมนักท่องเที่ยวด้านจำนวนครั้งในการท่องเที่ยวพิพิธภัณฑสถานโดยเฉลี่ยต่อปี ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับพิพิธภัณฑสถาน ความรู้เกี่ยวกับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา ทศนคติเกี่ยวกับพิพิธภัณฑสถาน และความพึงพอใจต่อนิทรรศการและการให้บริการมีความสัมพันธ์กับมูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อเข้าชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้การสำรวจ (Survey) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้าชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป โดยใช้สูตร Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ในการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม ทั้งนี้เมื่อนำสถิตินักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้าชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา ในปี พ.ศ.2566 จำนวน 37,767 คน (กรมศิลปากร, 2567) สามารถคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม คือ 400 ตัวอย่าง โดยทำการเลือกตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) และใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านประชากร สังคม และเศรษฐกิจ ได้แก่ เพศ อายุ ที่อยู่อาศัย สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 2) ข้อมูลปัจจัยด้านพฤติกรรมนักท่องเที่ยว ได้แก่ จำนวนครั้งในการท่องเที่ยวพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา โดยเฉลี่ยต่อปี ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเจ้าสามพระยา ทัศนคติเกี่ยวกับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเจ้าสามพระยา และความพึงพอใจต่อการจัดนิทรรศการและการให้บริการของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา 3) มูลค่าความเต็มใจจ่ายค่าธรรมเนียมในการเข้าชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนแบบ Likert Scale 5 ระดับ (safesiri, 2561) การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายข้อมูล และวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเต็มใจที่จะจ่าย โดยใช้วิธี Maximum Likelihood Estimation ผ่านแบบจำลองทอบิต (Tobit Model) รวมทั้งวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของ WTP

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 514 ชุด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 62) มีสถานภาพโสด (ร้อยละ 66) อายุอยู่ระหว่าง 21-30 ปี (ร้อยละ 31) มีระดับการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 62) ส่วนใหญ่เป็นพนักงานบริษัทเอกชน (ร้อยละ 36) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 25,001-50,000 บาท (ร้อยละ 32) ส่วนใหญ่เดินทางมาจากภาคกลาง (ร้อยละ 84) มีจำนวนครั้งในการท่องเที่ยวพิพิธภัณฑสถานโดยเฉลี่ยต่อปี 1 ครั้ง (ร้อยละ 32) และส่วนใหญ่ตอบคำถามความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับพิพิธภัณฑสถานและความรู้เกี่ยวกับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา ความรู้เกี่ยวกับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยาตอบถูก 1 ข้อ จากคำถามจำนวน 3 ข้อ (ร้อยละ 40 และร้อยละ 42 ตามลำดับ)

ผลการวิเคราะห์ทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อพิพิธภัณฑสถานและความพึงพอใจต่อการจัดนิทรรศการและการให้บริการของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา พบว่า 1) ทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อพิพิธภัณฑสถาน โดยภาพรวมถือว่าด้วยอย่างยิ่งกับประเด็นพิจารณาทั้งหมด ($\bar{X} = 4.68$, $SD = 0.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสนับสนุนให้มีกฎระเบียบและการรักษาความปลอดภัยของทางพิพิธภัณฑสถานเพื่อป้องกันการโจรกรรม อุบัติเหตุ และความสะอาดมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.87$, $SD = 0.37$) รองลงมาคือ ด้านพิพิธภัณฑสถานมีบทบาทสำคัญต่อการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.85$, $SD = 0.39$) ด้านพิพิธภัณฑสถานมีบทบาทสำคัญต่อส่งเสริมอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.80$, $SD = 0.46$) ด้านการเยี่ยมชมพิพิธภัณฑสถานเป็นกิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจประเภทหนึ่ง ($\bar{X} = 4.70$, $SD = 0.55$) ด้านในระหว่างการเข้าชมนิทรรศการ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้สึกหงุดหงิดและอยากจะอนุรักษโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุที่จัดแสดง ($\bar{X} = 4.62$, $SD = 0.63$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การเข้าชมพิพิธภัณฑสถานเป็นเป้าหมายหลักในการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.27$, $SD = 0.84$) ตามลำดับ (2) ความพึงพอใจต่อการจัดนิทรรศการและการให้บริการของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, $SD = 0.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, $SD = 0.60$) รองลงมาคือ ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการให้บริการ ($\bar{X} = 4.60$, $SD = 0.63$) ด้านการจัดนิทรรศการ ($\bar{X} = 4.57$, $SD = 0.70$) ด้านการรักษาความปลอดภัย ($\bar{X} = 4.45$, $SD = 0.73$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{X} = 4.38$, $SD = 0.63$) ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐาน จากตารางที่ 3 แสดงผลการประมาณค่าแบบจำลองด้วยวิธี MLE ตามวิธี Tobit Model พบว่า ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อเข้าชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา ได้แก่ ตัวแปรรายได้ของผู้ตอบแบบสอบถาม และตัวแปรจำนวนครั้งในการท่องเที่ยวพิพิธภัณฑสถานโดยเฉลี่ยต่อปี และที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมในการเข้าชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา ได้แก่ ตัวแปรอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม และตัวแปรอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามกรณีมีอาชีพธุรกิจส่วนตัว รับจ้างทั่วไป หรือพนักงานบริษัทเอกชน นอกจากนี้ ยังพบว่า ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.1 ตัวแปรอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามกรณีมีอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจและตัวแปรระยะทางระหว่างพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา กับที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อเข้าชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา

จากความสัมพันธ์ระหว่างความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อเข้าชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา และปัจจัยต่างๆ สามารถคำนวณค่าเฉลี่ยความเต็มใจที่จะจ่ายมีค่าเท่ากับ 48.28 บาท/คน

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อพิพิธภัณฑ์

ประเด็นพิจารณา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1) พิพิธภัณฑ์มีบทบาทสำคัญต่อการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม	4.85	0.39	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2) พิพิธภัณฑ์มีบทบาทสำคัญต่อส่งเสริมอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม	4.80	0.46	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3) ในระหว่างการเข้าชมนิทรรศการ ท่านมีความรู้สึกหงุดหงิดและอยากจะอนุรักษ์โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุที่จัดแสดง	4.62	0.63	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4) การเข้าชมพิพิธภัณฑ์เป็นเป้าหมายหลักในการท่องเที่ยวของท่าน	4.27	0.84	เห็นด้วย
5) ท่านสนับสนุนให้มีกฎระเบียบและการรักษาความปลอดภัยของทางพิพิธภัณฑ์ที่เข้มงวด เพื่อป้องกันการโจรกรรม อุบัติเหตุ และความสะอาด	4.87	0.37	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
6) การเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์เป็นกิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจประเภทหนึ่ง	4.70	0.55	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
รวม	4.68	0.60	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการจัดนิทรรศการและการให้บริการ

ความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1) ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการให้บริการ	4.60	0.63	มากที่สุด
2) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	4.38	0.82	มาก
3) ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ	4.64	0.60	มากที่สุด
4) ด้านการรักษาความปลอดภัย	4.45	0.73	มาก
5) ท่านสนับสนุนให้มีกฎระเบียบและการรักษาความปลอดภัยของทางพิพิธภัณฑ์ที่เข้มงวด เพื่อป้องกันการโจรกรรม อุบัติเหตุ และความสะอาด	4.87	0.37	มากที่สุด
6) ด้านการจัดนิทรรศการ	4.57	0.70	มากที่สุด
รวม	4.53	0.70	มากที่สุด

ตารางที่ 3 แสดงผลการประมาณค่าแบบจำลองด้วยวิธี MLE ตามวิธี Tobit Model

ตัวแปรอิสระ	Coefficient	Std. Error
เพศ	- 0.3105	1.8885
อายุ	0.2337**	0.0941
ระดับการศึกษา	1.2346	1.1136
สถานภาพสมรส (แต่งงานแล้ว = 1, โสด = 0)	- 3.5451	2.2383
อาชีพ กรณีรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	- 5.4612*	2.9822
อาชีพ กรณีธุรกิจส่วนตัว/พนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้างทั่วไป	- 6.8949**	2.7255
ระยะทางระหว่างพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยากับที่อยู่อาศัย	- 0.0100*	0.0053
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	4.2970***	1.0555
จำนวนครั้งในการท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์โดยเฉลี่ยต่อปี	1.5883***	0.5082
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์	1.0134	1.0165
ความรู้เกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา	0.3712	1.1016
ทัศนคติเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์	2.4581	3.0205
ความพึงพอใจต่อนิทรรศการและการให้บริการ	0.1566	2.2946

* p < .1, ** p < .05, *** p < 0.01

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ปัจจัยด้านประชากร สังคม และเศรษฐกิจที่มีผลต่อความเต็มใจที่จะจ่ายของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

- 1) ปัจจัยด้านอายุมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อเข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุมากมีความเต็มใจที่จะจ่ายมากกว่านักท่องเที่ยวที่อายุน้อย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สถาพร เกียรติพิริยะ และคณะ (2563) และ สุภาภรณ์ ประสงค์ทัน และคณะ (2564) ที่กล่าวว่า นักท่องเที่ยวอายุ 20-60 ปี ส่วนใหญ่เลือกการท่องเที่ยวเพื่อการบันเทิงและกีฬา ส่วนนักท่องเที่ยวอายุ 60 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่เลือกการท่องเที่ยวเพื่อการเข้าชมมากกว่าการท่องเที่ยวที่ต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรม เช่น การชมนิทรรศการ เป็นต้น ดังนั้นแล้ว นักท่องเที่ยว อายุ 60 ปีขึ้นไป จึงมีแนวโน้มที่จะท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์และเต็มใจที่จะจ่ายค่าเข้าชมพิพิธภัณฑ์ที่มากกว่าวัยทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Munley (2018) ที่ศึกษาอุปสงค์ต่อพิพิธภัณฑ์ในกลเวย์ (Galway City Museum) พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุมากกว่ามีความเต็มใจที่จะจ่ายมากกว่า ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Li et al. (2023) ที่ศึกษาความเต็มใจที่จะจ่ายของโครงการ Adaptive Reuse of Cultural Heritage (ARCH) ณ แหล่งมรดกโลก นคระ จังหวัดนคระ ประเทศญี่ปุ่น พบว่า ความเต็มใจที่จะจ่ายจะลดลงเมื่ออายุของผู้ตอบแบบสอบถามเพิ่มขึ้น
- 2) ปัจจัยด้านอาชีพ ทั้งกรณีนักท่องเที่ยวประกอบอาชีพราชการหรือรัฐวิสาหกิจและกรณีประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว รับจ้างทั่วไป หรือพนักงานบริษัทเอกชนมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อเข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพราชการ รัฐวิสาหกิจ ธุรกิจส่วนตัว รับจ้างทั่วไป หรือพนักงานบริษัทเอกชนมีความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อเข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา น้อยกว่าอาชีพอื่น เนื่องจาก กฎกระทรวง กำหนดค่าเข้าชมและค่าบริการอื่น สำหรับโบราณสถานที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้วและ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พ.ศ.2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้ภิกษุ สามเณรหรือนักบวช นักเรียนหรือนักศึกษา คนพิการหรือผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุที่มีอายุเกิน 60 ปีบริบูรณ์ และมีสัญชาติไทยได้รับการยกเว้นค่าเข้า ดังนั้น ผู้ที่ประกอบอาชีพอื่นนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงดังกล่าวจึงรับภาระค่าใช้จ่ายมากกว่าและมีความเต็มใจที่จะจ่ายน้อยกว่า อย่างไรก็ตาม งานวิจัยของ พัชร จิตรโรจนรักษ์ และ ชมพูนุท โกสลากร เพิ่มพูนวิวัฒน์ (2554) ทำการศึกษาเรื่อง “การประเมินมูลค่าทางนันทนาการและค่าธรรมเนียมการเข้าใช้สวนสัตว์ดุสิต” พบว่า นักท่องเที่ยวที่เป็นนักเรียนหรือนักศึกษามี ความเต็มใจที่จะจ่ายน้อยกว่านักท่องเที่ยวที่ประกอบอาชีพอื่น
- 3) ปัจจัยด้านระยะทางระหว่างที่อยู่อาศัยและพิพิธภัณฑ์มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อเข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่มีที่อยู่อาศัยไกลจากพิพิธภัณฑ์จะมีความเต็มใจที่จะจ่ายน้อยกว่านักท่องเที่ยวที่มีที่อยู่อาศัยใกล้กับพิพิธภัณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พัชร แก้วชู (2564) ที่กล่าวว่า การระบาดของโควิด-19 (COVID-19) และภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทำให้นักท่องเที่ยวเลือกการท่องเที่ยวในประเทศมากขึ้น และใช้ระยะทางลดลง ดังนั้นแล้วนักท่องเที่ยวที่มีที่อยู่อาศัยใกล้กว่าจึงมีความเต็มใจที่จะจ่ายมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีที่อยู่อาศัยไกลกว่า ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Munley (2018) ซึ่งระบุว่า นักท่องเที่ยวที่มีที่อยู่อาศัยไกลกว่ามีความเต็มใจที่จะจ่ายมากกว่า
- 4) รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อเข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่มีรายได้มากกว่ามีความเต็มใจที่จะจ่ายมากกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ น้อยกว่า เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่มีรายได้มากกว่ามีความสามารถในการใช้จ่ายมากกว่า และมีแนวโน้มที่จะเดินทางท่องเที่ยวมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กชพร สุขจิตติบุญ และ กาญจนา โชคถาวร (2555) ชัชชล กมลรัตนพล และ อุดมศักดิ์ ศิลประชาวศ์ (2556) Sharifi-Tehrani et al. (2013) และ Chang and Mahadevan (2018) ที่พบว่า รายได้เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อความเต็มใจที่จะจ่ายของนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดแนวคิดของความเต็มใจที่จะจ่าย (Willingness to Pay)

ปัจจัยด้านพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่มีผลต่อความเต็มใจที่จะจ่ายของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1) จำนวนครั้งในการท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์โดยเฉลี่ยต่อปี พบว่า ณ ระดับนัยสำคัญ 0.01 ตัวแปรดังกล่าวมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อเข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีจำนวนครั้งในการท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์โดยเฉลี่ยต่อปีมากมีความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อเข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยามากกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีจำนวนครั้งในการท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์โดยเฉลี่ยต่อปีน้อย สอดคล้องกับแนวคิดของ Preko et al. (2020) ที่กล่าวว่า จำนวนครั้งในการท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์ช่วยส่งเสริมความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อเข้าชมพิพิธภัณฑ์ ดังนั้น นักท่องเที่ยวที่ท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์หลายครั้งโดยเฉลี่ยต่อปีจะมีความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อเข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยามากกว่านักท่องเที่ยวที่มีจำนวนครั้งในการท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์โดยเฉลี่ยต่อปีน้อยกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คณิศ อนุพันธุ์สกุล และ อุดมศักดิ์ ศีลประชาวศ์ (2563) ทำการศึกษาเรื่อง “การสร้างมูลค่าเพิ่มจากการท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์: กรณีศึกษา พิพิธภัณฑ์ทางทะเลเกาะลอย จังหวัดชลบุรี” พบว่า หากมีจำนวนครั้งในการท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์โดยเฉลี่ยต่อปีสูงส่งผลให้ความเต็มใจที่จะจ่ายสูง

ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย

จากผลการศึกษาความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อเข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

- 1) อัตราค่าธรรมเนียมการเข้าชมของผู้ถือสัญชาติไทยในปัจจุบัน คือ 30 บาท/คน ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยความเต็มใจที่จะจ่ายคือ 48.28 บาท/คน ดังนั้น อาจพิจารณาปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมการเข้าชมของผู้ถือสัญชาติไทยเพิ่มขึ้นเป็น 40-50 บาท ซึ่งยังคงอยู่ในช่วงที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยอมรับได้ และจะช่วยเพิ่มรายได้ให้กับพิพิธภัณฑ์อย่างมีนัยสำคัญ
- 2) ควรมีการบริหารจัดการสถานที่จอดรถให้เพียงพอต่อความต้องการ เนื่องจากความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 4.38 และความเพียงพอของที่จอดรถถือเป็นส่วนหนึ่งของการพิจารณาสิ่งอำนวยความสะดวกของพิพิธภัณฑ์ ซึ่งข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวร้อยละ 13.75 ของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม กล่าวถึงความไม่เพียงพอของสถานที่จอดรถ
- 3) ควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา อย่างต่อเนื่องตาม สื่อต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ต แผ่นพับ และวารสารการท่องเที่ยว เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการพิจารณาเฉพาะนักท่องเที่ยวสัญชาติไทย ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษา ความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมในการเข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยาของนักท่องเที่ยวสัญชาติอื่น ซึ่งจะทำให้ทราบถึงทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติอื่นที่มีต่อพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา และสามารถเปรียบเทียบกับความเต็มใจที่จะจ่ายของนักท่องเที่ยวสัญชาติไทย หรืออาจศึกษาด้วยการใช้การตั้งคำถามในลักษณะอื่น เช่น วิธีการตั้งคำถามปลายเปิด (Open-ended) เกมต่อรองราคา (Bidding Game) หรือวิธีบัตรราคา (The Payment Card) เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กชพร สุขจิตภิญโญ และ กาญจนา โชคदार. (2555). การศึกษาความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมโบราณสถานเวียงกุมกาม. *วารสารการจัดการ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์*, 1(1), 1-9.
- กฎกระทรวง กำหนดค่าเข้าชมและกำหนดค่าบริการอื่นสำหรับโบราณสถานที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้วและพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พ.ศ.2551 (5 กันยายน 2551). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 125 ตอนที่ 116 ก, 1-4.
- กรมศิลปากร. (2567). *ระบบฐานข้อมูลมรดกทางศิลปวัฒนธรรม*. สืบค้นจาก <https://www.mis.finearts.go.th/ReportVisitor.aspx?rs=1>.

- คณศ อนุพันธุ์สกุล และ อุดมศักดิ์ ศิลประชาวงศ์. (2563). การสร้างมูลค่าเพิ่มจากการท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์: กรณีศึกษา พิพิธภัณฑ์ทางทะเลเกาะลอย จังหวัดชลบุรี. *พัฒนาการเศรษฐกิจปริทรรศน์*, 14(1), 79-100.
- ชัชชล กมลรัตนพล และ อุดมศักดิ์ ศิลประชาวงศ์. (2556). การกำหนดค่าเข้าชมอุทยานประวัติศาสตร์ พระนครศรีอยุธยา. *Asian Journal of Applied Economics*, 16(2), 18-31.
- ตรงใจ หุตางกูร. (2547). ความหมายสากลของพิพิธภัณฑ์. สืบค้นจาก <http://www.fineart.go.th>.
- พัชรี แก้วชู. (2564). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการท่องเที่ยวแบบ New Normal หลังการแพร่ระบาดของโควิด-19. สืบค้นจาก <https://mmm.ru.ac.th/MMM/IS/vlt15-1/6114993619.pdf>.
- พัชรี จิตรโรจนรักษ์ และ ชมพูนุท โกสลากร เพิ่มพูนวิวัฒน์. (2554). การประเมินมูลค่าทางนันทนาการและค่าธรรมเนียมการเข้าใช้สวนสัตว์ดุสิต. *วารสารเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ*, 2(3), 120-132.
- พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พ.ศ.2504. (2 สิงหาคม 2504). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 78 ตอนที่ 66. หน้า 980-998.
- พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2535. (5 เมษายน 2535). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 109 ตอนที่ 38. หน้า 12-26.
- ภราดร ปรีดาศักดิ์. (2556). *หลักเศรษฐศาสตร์จุลภาค*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- โรม บุนนาค. (2561). เปิดกรุวัดราชบูรณะ ขโมยชุดพหุองค์ลับใต้พระปรางค์! ขนเครื่องทองคำราว ๑๐๐ กิโล พระเครื่องกว่าแสนองค์!! สืบค้นจาก <https://mgronline.com/online/section/detail/9610000031637>.
- ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร. (2567). *สถิติพิพิธภัณฑ์*. สืบค้นจาก <https://db.sac.or.th/museum/statistic>.
- สันติ แสงเลิศไสว. (2565). การประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม: วิถีวัดความพึงพอใจโดยตรง. พิมพ์ครั้งที่ 1. นนทบุรี: ห้างหุ้นส่วนจำกัด สันสว.ย.
- สถาพร เกียรติพิริยะ, สิทธิพล พุคยาภรณ์ และ วิทิตา นาคสุข. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์และวันหยุดต่อเนื่องของคนวัยทำงาน. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศ*, 7(12), 178-196.
- สุภาภรณ์ ประสงค์ทัน, คริษฐ ฐานันดรสุข และ สานนิตย์ เจริญบุญประเสริฐ. (2564). การท่องเที่ยวผู้สูงอายุ: การสำรวจข้อจำกัดทางการท่องเที่ยว กิจกรรมนันทนาการ และความตั้งใจในการเดินทางท่องเที่ยว. *วารสารสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก*, 10(1), 119-131.
- safesiri. (2018). *Likert Scale คืออะไร? (มาตรฐานของลิเคิร์ต)*. สืบค้นจาก <https://greedisgoods.com/likert-scale-คือ>.
- Chang, S., & Mahadevan, R. (2018). To preserve or enhance precious memories: a segmented market analysis of the history museum in Singapore. *Journal of Cultural Economics*, 42(1), 75-89.
- Li, H., Chen, J., Ikebe, K., & Kinoshita, T. (2023). Survey of Residents of Historic Cities Willingness to Pay for a Cultural Heritage Conservation Project: The Contribution of Heritage Awareness. *Land*, 12(11), 2058.
- Munley, V. G. (2018). A contingent valuation analysis of the Galway City museum: welfare estimates for attendance in the absence of an admission fee. *The Economic and Social Review*, 49(4, Winter), 489-514.
- Preko, A., Gyepi-Garbrah, T. F., Arkorful, H., Akolaa, A. A., & Quansah, F. (2020). Museum experience and satisfaction: Moderating role of visiting frequency. *International Hospitality Review*, 34(2), 203-220.
- Sharifi-Tehrani, M., Verbič, M., & Chung, J. Y. (2013). An analysis of adopting dual pricing for museums: The case of the national museum of Iran. *Annals of Tourism Research*, 43, 58-80.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introduction Analysis*. 3rd ed. New York: Harper & Row.

Data Availability Statement: The raw data supporting the conclusions of this article will be made available by the authors, without undue reservation.

Conflicts of Interest: The authors declare that the research was conducted in the absence of any commercial or financial relationships that could be construed as a potential conflict of interest.

Publisher's Note: All claims expressed in this article are solely those of the authors and do not necessarily represent those of their affiliated organizations, or those of the publisher, the editors and the reviewers. Any product that may be evaluated in this article, or claim that may be made by its manufacturer, is not guaranteed or endorsed by the publisher.

Copyright: © 2025 by the authors. This is a fully open-access article distributed under the terms of the Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0).